

Sygn. akt I Ns 63/17

POSTANOWIENIE

Dnia 18 kwietnia 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi–Widzewa w Łodzi, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Tomasz Kalsztein

Protokolant: Milena Bartłomiejczyk

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2017 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku T. M.

z udziałem W. M.

o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza po S. S.

postanawia:

1. zatwierdzić uchylenie się T. M. od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza po S. S. zmarłym w dniu 22 listopada 2000 w Ł., ostatnio stale zamieszkałym w Ł.;
2. ustalić, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 63/17

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 16 listopada 2016 roku wnioskodawczynie T. M. wniosła o odebranie od niej oświadczenia o przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza po ojcu S. S. i o zatwierdzenie uchylenia się przez nią od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia w terminie. W uzasadnieniu wnioskodawczynie wskazała, iż nie miała wiedzy jakichkolwiek długach zmarłego.

/wniosek k. 3-4/

W piśmie z dnia 2 listopada 2014 roku jako uczestnik postępowania zgłosiła się (...) Sp. z o.o. w S..

/pismo k. 17-18/

Postanowieniem z dnia 5 kwietnia 2017 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi wezwał do udziału w sprawie jako osobę zainteresowaną W. M..

/postanowienie k. 22/.

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

S. S. ,ojciec wnioskodawczynie zmarł w dniu 22 listopada 2000 roku w Ł..

/odpis aktu zgonu k. 3 w załączonych aktach I Ns 1104/16/

W terminie 6 miesięcy od otwarcia spadku wnioskodawczyni nie złożyła oświadczenia o przyjęciu spadku (wprost bądź z dobrodziejstwem inwentarza) albo o odrzuceniu spadku po ojcu. Złożyła ona je przed Sądem w dniu 5 kwietnia 2017 roku.

/protokół k. 22/

Pod sygnaturą akt I Ns 1104/16 toczy się w tutejszym Sądzie (zawieszona do czasu zakończenia niniejszego postępowania) sprawa o stwierdzenie nabycia spadku po S. S. z wniosku W. M., której wniosek w tej sprawie doręczono w dniu 29 października 2016 roku.

/akta sprawy I Ns 1104/16/

T. M. jest córka S. S.. Jej ojciec w chwili śmierci był rozwiedziony. Wnioskodawczyni miała bardzo dobre relacje i utrzymywała kontakt ze swoim ojcem. Przed śmiercią wnioskodawczyni zamieszkała ze swoim ojcem. Mimo to T. M. nie miała żadnej wiedzy na temat jakichkolwiek długów swojego ojca. Nigdy jej ojciec nie informował jej o zaciąganych pożyczkach. Zmarły radził sobie z wszelkimi opłatami. Po raz pierwszy wnioskodawczyni dowiedziała się o zadłużeniu swojego ojca otrzymując odpis wniosku w sprawie o sygn. akt I Ns 1104/16. Po śmierci ojca wnioskodawczyni przeglądała dokumenty pozostawione przez S. S. i nie znalazła w nich żadnej informacji o długu zmarłego. Gdyby wnioskodawczyni wiedziała, że po ojcu zostały długi, to złożyłaby w terminie oświadczenie o odrzuceniu spadku po nim.

/dowód z przesłuchania wnioskodawczyni k. 23/

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Celem oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku jest usunięcie niepewności, czy dana osoba stanie się definitywnie spadkobiercą. Z tych względów oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku złożone pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu jest nieważne, a ponadto nie może być odwołane (art. 1018 § 1 i 2 k.c.). Oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może być złożone w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Jednakże gdy spadkobiercą jest osoba nie mająca pełnej zdolności do czynności prawnych albo osoba, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoba prawna, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza (art. 1015 § 1 i 2 k.c.).

Stosownie do treści przepisu art. 1019 § 1 i 2 k.c., jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku zostało złożone pod wpływem błędu lub groźby należy stosować przepisy o wadach oświadczenia woli, z tym, że uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia powinno nastąpić przed sądem, a spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca. Spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia w terminie, może też w powyższy sposób uchylić się od skutków prawnych nie zachowania terminu.

Błąd musi dotyczyć treści czynności prawnej (art. 84 § 1 zd. 1 k.c.), i musi być obiektywnie i subiektywnie istotny (art. 84 § 2 k.c.). Nie stosuje się natomiast w tym przypadku przepisu art. 84 § 1 zd. 2 k.c., ponieważ oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku nie jest składane innej osobie.

Błąd co do treści czynności prawnej może być błędem co do tytułu powołania do dziedziczenia, osoby spadkodawcy, przedmiotu spadku. Podstawę uchylenia się przez spadkobiercę od skutków prawnych nie złożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może stanowić jedynie błąd prawnie doniosły (art. 1019 § 2 w zw. z art. 84 § 1 zd. 1 i § 2 k.c.). Błędem takim nie jest nieznanostwo przedmiotu spadku pozostająca w związku przyczynowym z niedołożeniem przez spadkobiercę należytej staranności w ustalaniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego (post.

SN z dnia 30 czerwca 2005 r., IV CK 799/04, OSNC 2006, nr 5, poz. 94, z glosą W. Borysiaka, Palestra 2009, z. 5-6, s. 285; post. SN z dnia 18 marca 2010 r., V CSK 337/09, Lex nr 677786). Ocena istotności błędu wymaga ustalenia, czy spadkobierca mający wyobrażenie o rzeczywistym stanie rzeczy, tj. niedziałający pod wpływem błędu, złożyłby oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku o określonej treści.

Oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych braku oświadczenia woli spadkobierca składa zawsze przed sądem (art. 1019 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z § 2 art. 1019 k.c. w zw. z art. 628 k.p.c.), jednocześnie oświadczać, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca (art. 1019 § 1 pkt 2 k.c.). Uchylenie się od skutków prawnych braku oświadczenia wymaga zatwierdzenia przez sąd (art. 1019 § 3 k.c. w zw. z § 2 art. 1019 k.c. w zw. z art. 690 k.p.c.), dopiero z chwilą zatwierdzenia staje się ono skuteczne.

Spadkobierca może uchylić się od skutków prawnych nie złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku w terminie określonym w art. 88 § 2 k.c., tj. w ciągu roku od wykrycia błędu lub ustania stanu obawy przy groźbie. Oświadczenie o uchyleniu może być złożone w każdym czasie, byleby zachowany został roczny termin do jego złożenia. Termin powyższy ma charakter zawity. Nie podlega ani przerwie, ani zawieszeniu.

Sąd uznał, iż wnioskodawczyni pozostawała w błędzie co do przedmiotu spadku, ponieważ w chwili śmierci spadkodawcy nie wiedziała, że w skład spadku wchodzi długi. Był to zatem błąd dotyczący treści czynności prawnej.

Ich błąd był istotny, ponieważ jak zeznała wnioskodawczyni – gdyby wiedziała w chwili śmierci swego ojca, że w skład spadku wchodzi dług, złożyliby w terminie oświadczenie o odrzuceniu spadku.

Nadto Sąd uznał iż błąd wnioskodawczyni był prawnie doniosły i nie można postawić jej zarzutu braku należytej staranności w ustaleniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego. Sąd uwzględnił fakt, iż wnioskodawczyni od 2000 roku zamieszkiwała ze spadkodawcą. Po jego śmierci dokonała sprawdzenia wszelkich pozostawionych dokumentów, a mimo to nie uzyskała ona wiedzy o długu. Wnioskodawczyni nie mogła spodziewać się, że w skład spadku wchodzi dług, tym bardziej, iż zadłużenie dotyczy roku 1994..

Uznać zatem należy, iż wnioskodawczyni powzięła wiedzę co do długu spadkowego dopiero z chwilą doręczenia jej wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po ojcu w sprawie z wniosku W. M. w dniu 29 października 2016 roku. Wnioskodawczyni dochowała zatem rocznego zawitego terminu na uchylenie się od skutków błędu, skoro wniosek w niniejszej sprawie złożyła w dniu 16 listopada 2016 roku, a w dniu 5 kwietnia 2017 roku złożyła przed Sądem oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza

Z powyższych względów orzeczono jak w punkcie 1 sentencji.